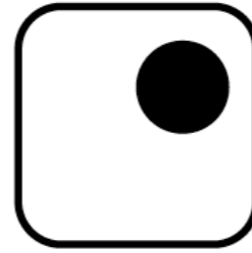

**University of Zagreb
Faculty of Graphic Arts
Department of Printing**

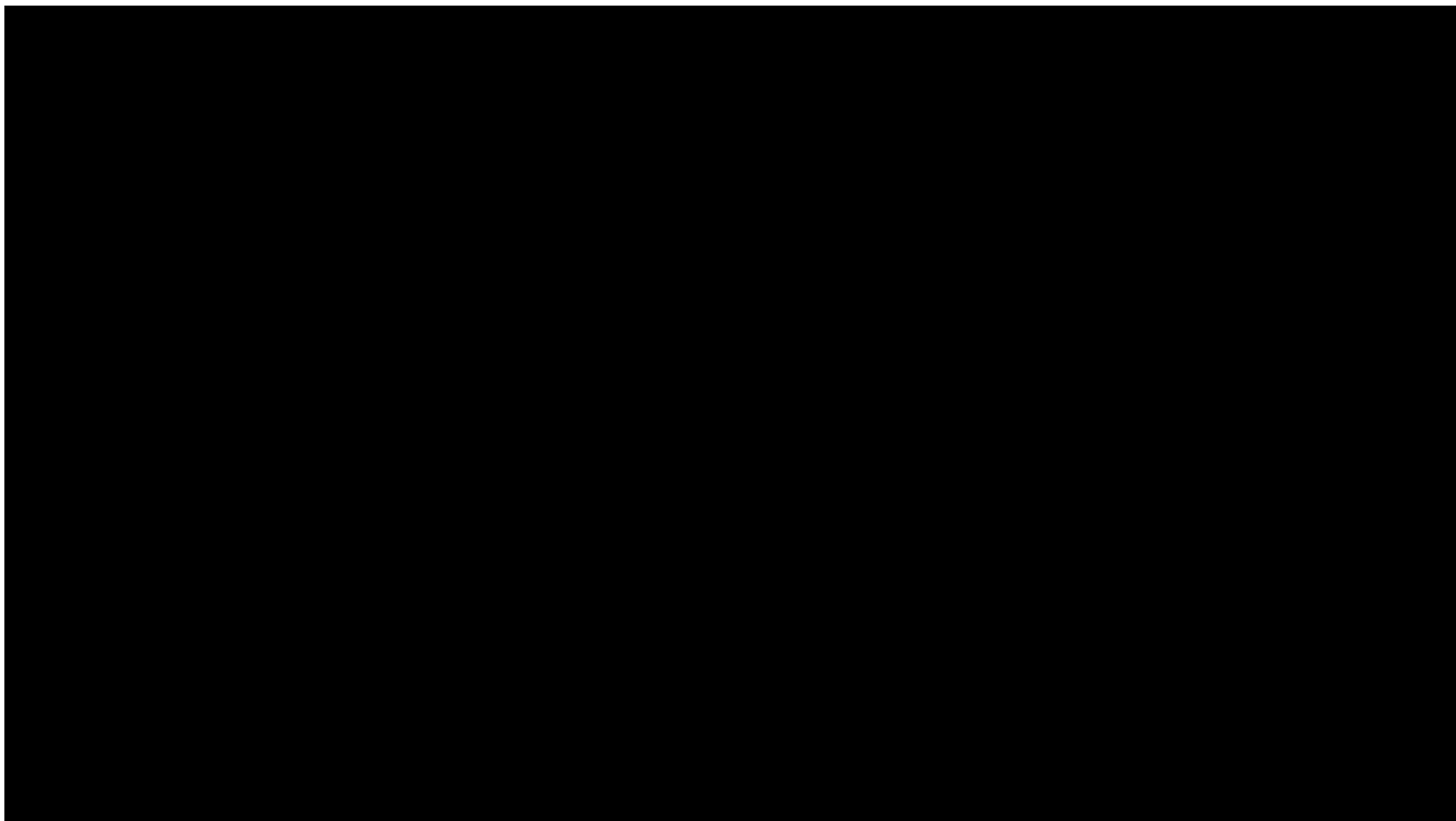
MJERITELJSTVO U TISKU I PERIFERNE JEDINICE

PREDAVANJE br. I

studeni, 2011

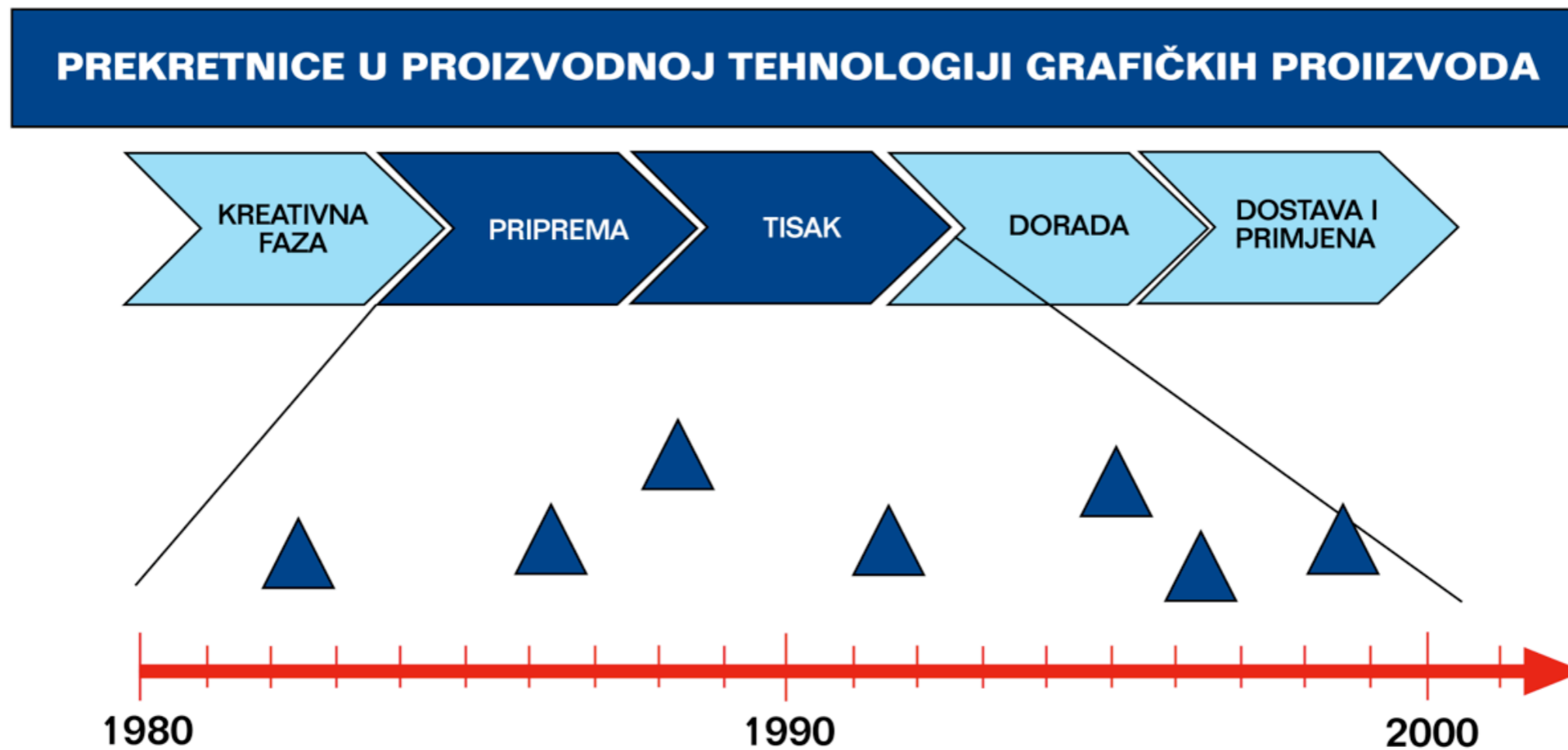
Cilj kolegija

- U posljednjih 10 godina produktivnost u grafičkim tvrtkama u stalnom je porastu. Pritom se tijekom godine dana realizira veći broj poslova (radnih naloga).
- Paralelno sa tim kvaliteta grafičkih proizvoda postaje sve važnija. Ostvaruje se potreba za dodatnim specijalnim efektima (lakiranje, tisak irocin boja, tisak folijom, embosiranje) ali i upotreba za tiskom na novim tiskovnim podlogama.
- Periferne tiskarske jedinice ne samo da su direktno zaslužene za tu veću produktivnost, već bez njih nemožemo zamisliti suvremeno tiskarstvo i njegov razvitak.
- Mjeriteljstvo u tisku sastavni je dio tiskarskog procesa. Njime je omogućeno kontinuirano praćenje svih čimbenika koji imaju za posljedicu kvalitetan grafički proizvod.
- U ovom kolegiju osvrnuti ćemo se i na najvažnije i mjerne tehnike (mjerne jedinice), te ćemo uvidjeti kako se one primjenjuju u cijelokupnom proizvodnom toku.

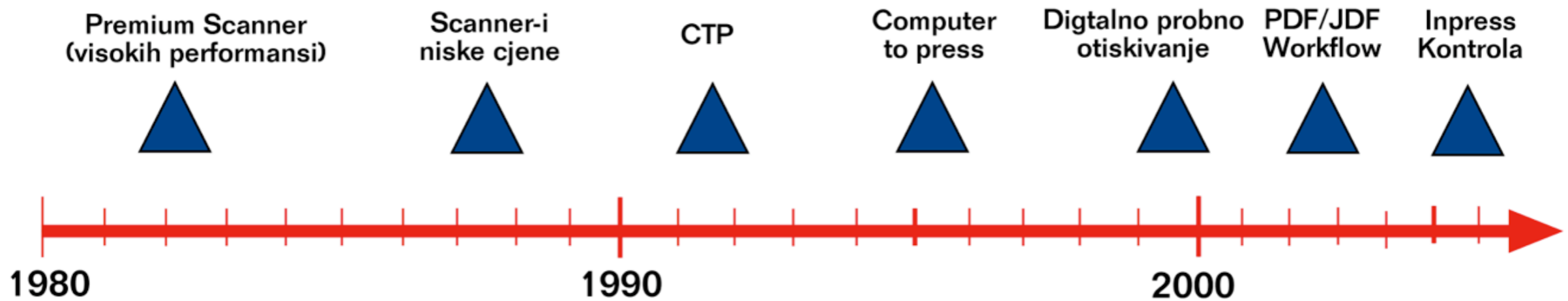
Razvoj grafičke tehnologije

ŠTO GOD SE DESILO, TEHNOLOŠKI NAPREDAK ĆE IMATI
JAK UTJECAJ NA GRAFIČKU INDUSTRIJU

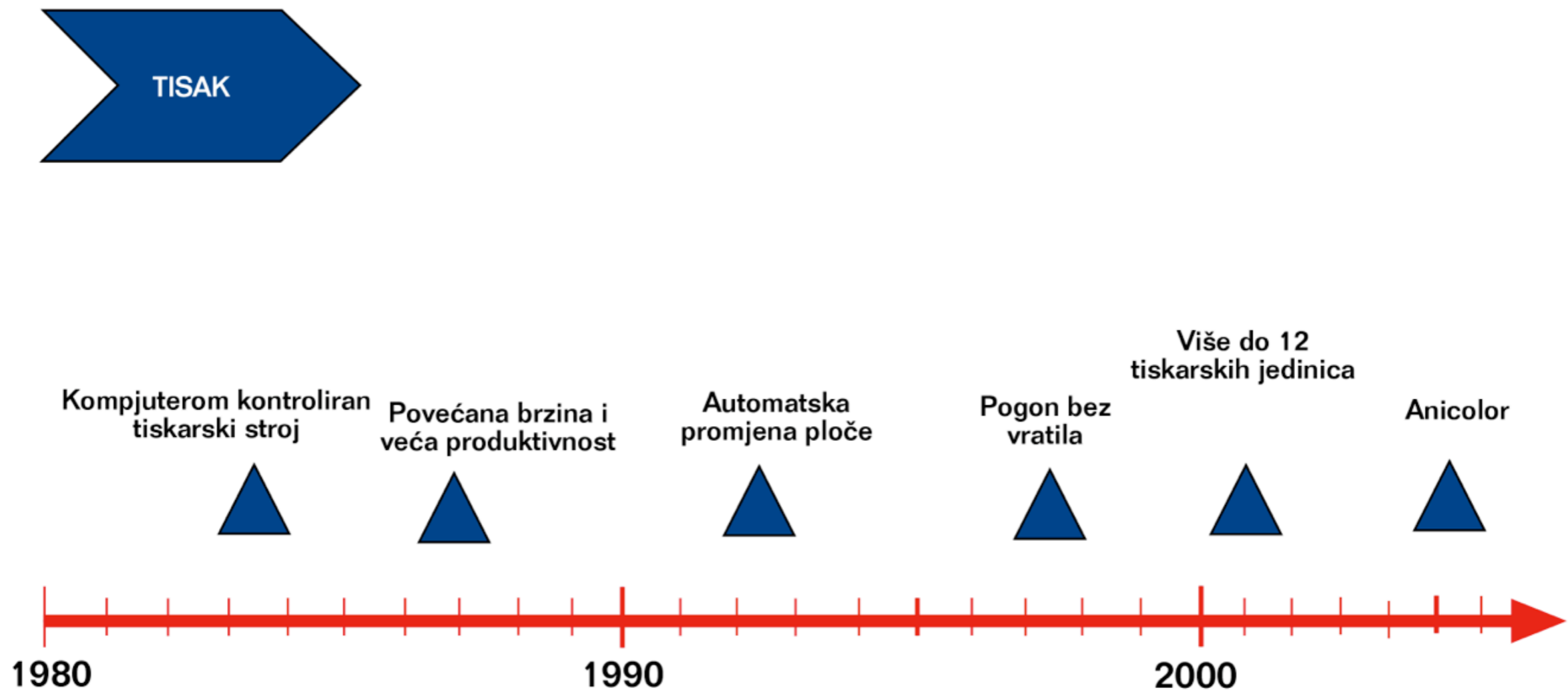
Razvoj pripreme u grafičkoj proizvodnji

INTEGRIRAN WORKFLOW UMJESTO TOČNIH RADNIH FAZA

Razvoj tiska u grafičkoj proizvodnji

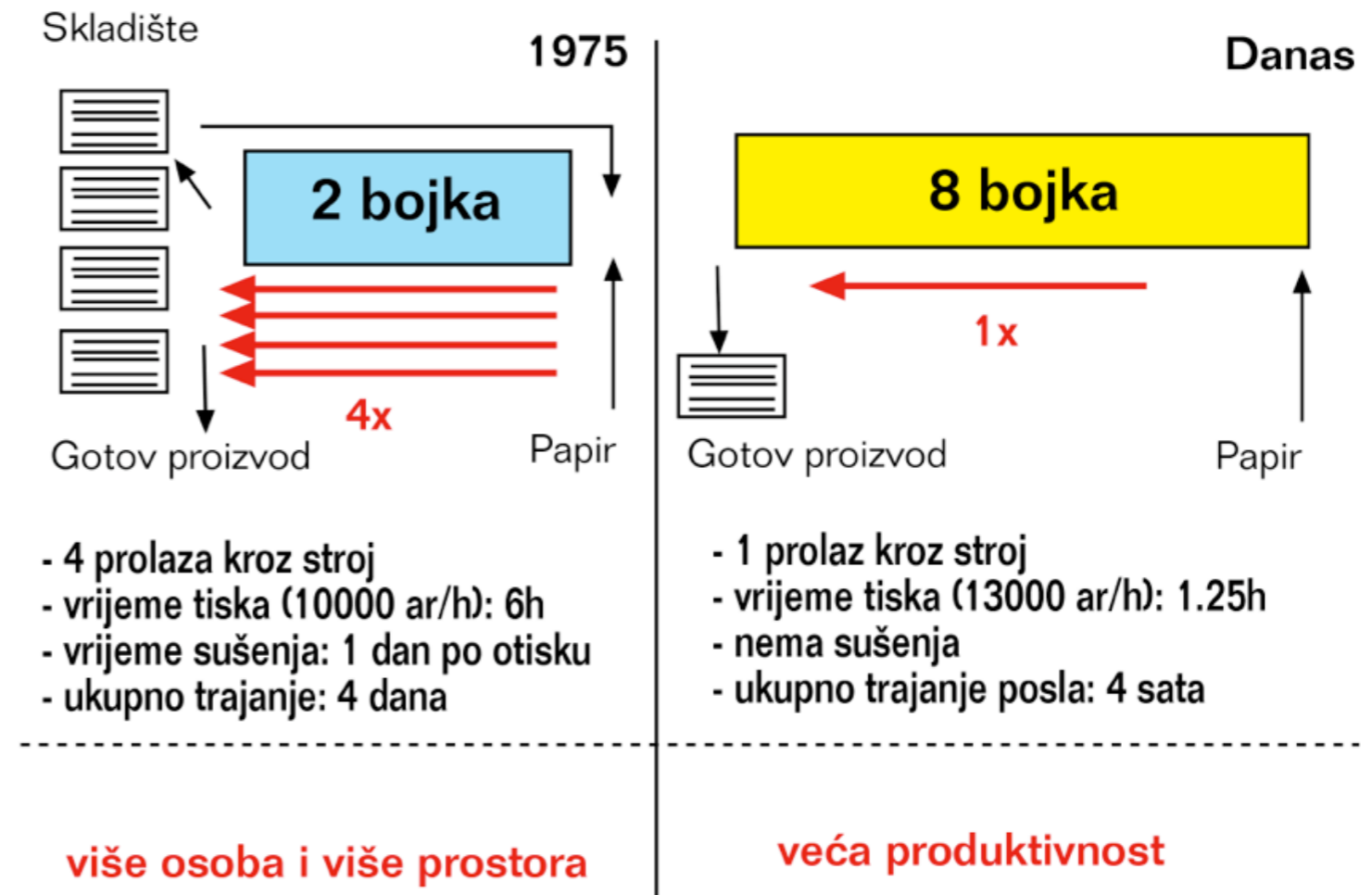
POVEĆANJE PRODUKTIVNOSTI U OFSETNOM TISKU POMOĆU RAZLIČITIH INOVACIJA

Evolucija i inovacije u Ofsetnim strojevima iz arka

Posao: 15.000 4/4 otisnutih araka

- Jedan tiskar dovoljan sa automatizacijom
- Veća produktivnost sa tehničkim inovacijama
- Automatizacija i digitalni workflow nastao je sa paralelnom digitalizacijom grafičke pripreme

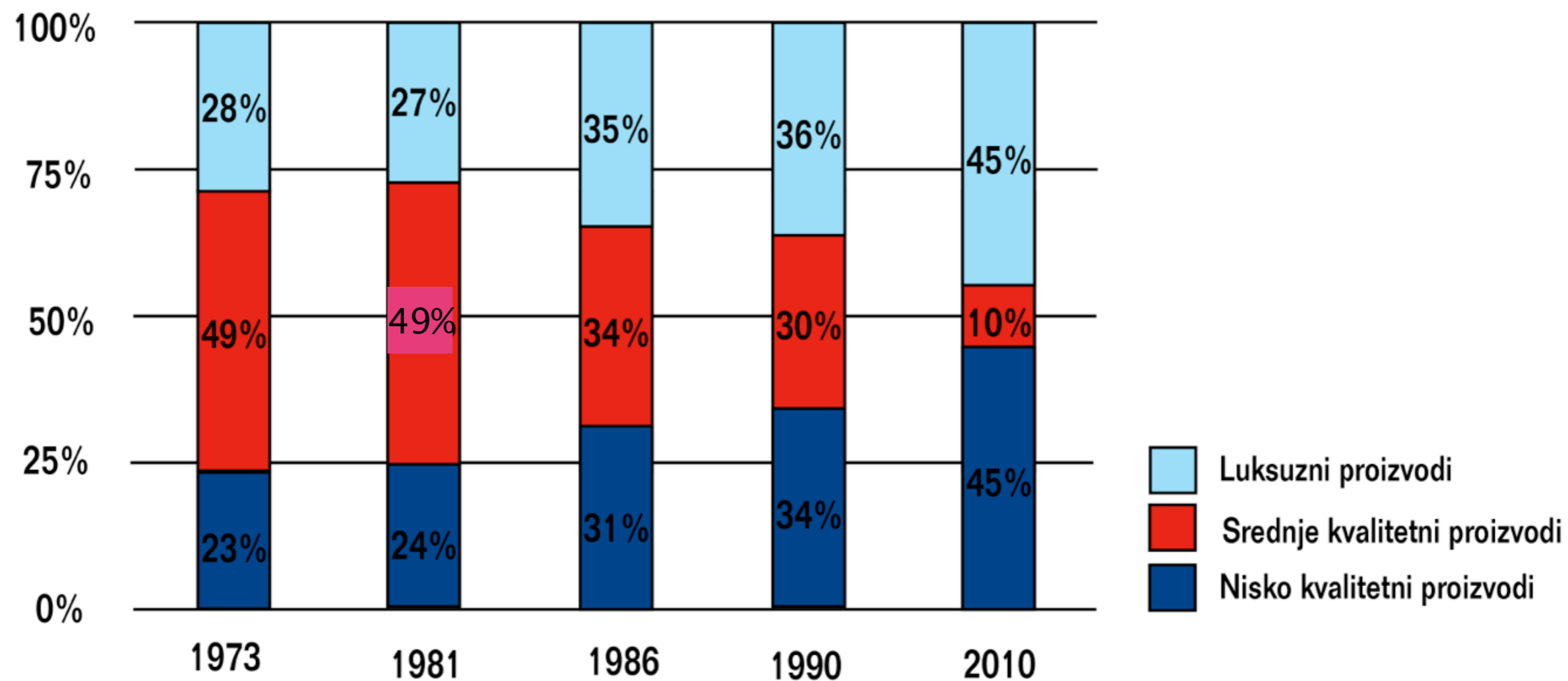
PROMJENA PRODUKTIVNOSTI U OFSETU NA ARKE

- 1975 tiskarski stroj u 8 radnih sati otisne 4,500 m²
- Sa današnjom tehnologijom oko 155,000 m²
- U 1980. vrijednost stroja bio je 80% mehanika i 20% elektronika
- Danas je omjer 45% mehanika, 35% elektronika i 20% software

Godina	1975	1980	1990	Danas
Araka /h	6.000	10.000	10.000	13.000
Otisnuta površina	4.500 m ²	24.000 m ²	59.000 m ²	155.000 m ²
Produktivnoda	100%	preko 500%	preko 1.300%	3.400%

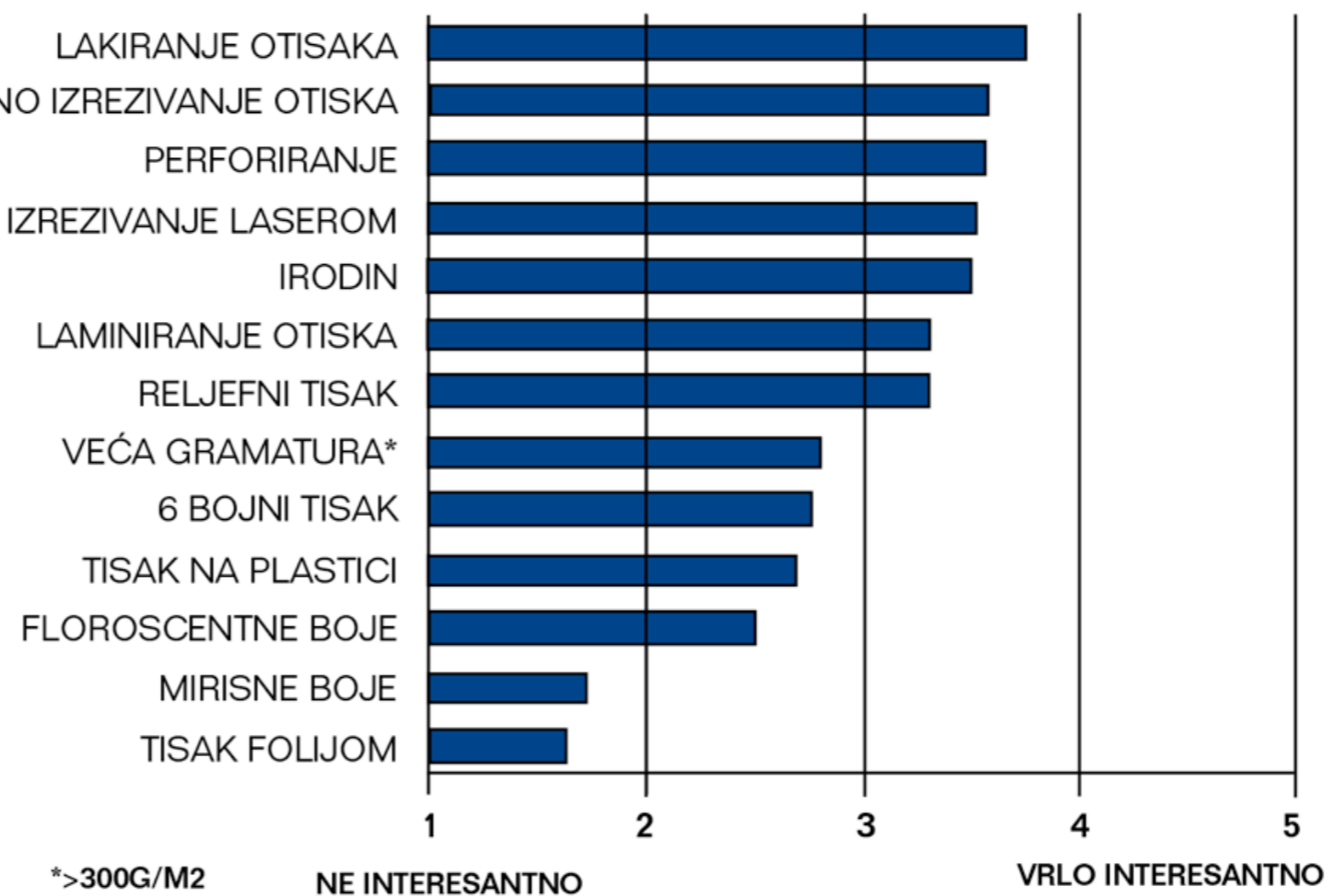
TRENDOVI U GRAFIČKOJ INDUSTRIJI

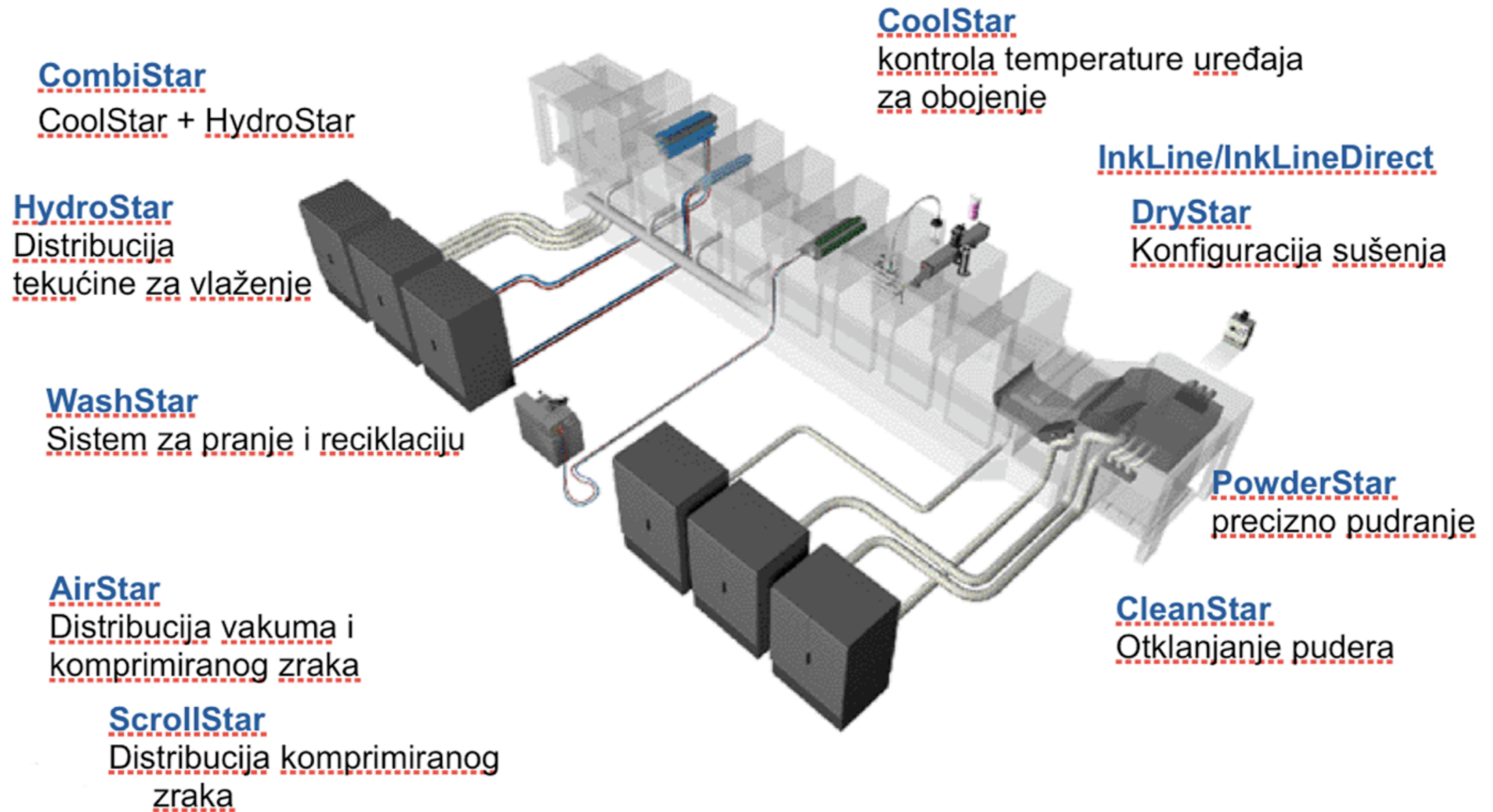
Korisnici krajnjeg otisaka (graf. proizvoda) su gladni novih efekata

Skala željenih dodatataka na otiscima

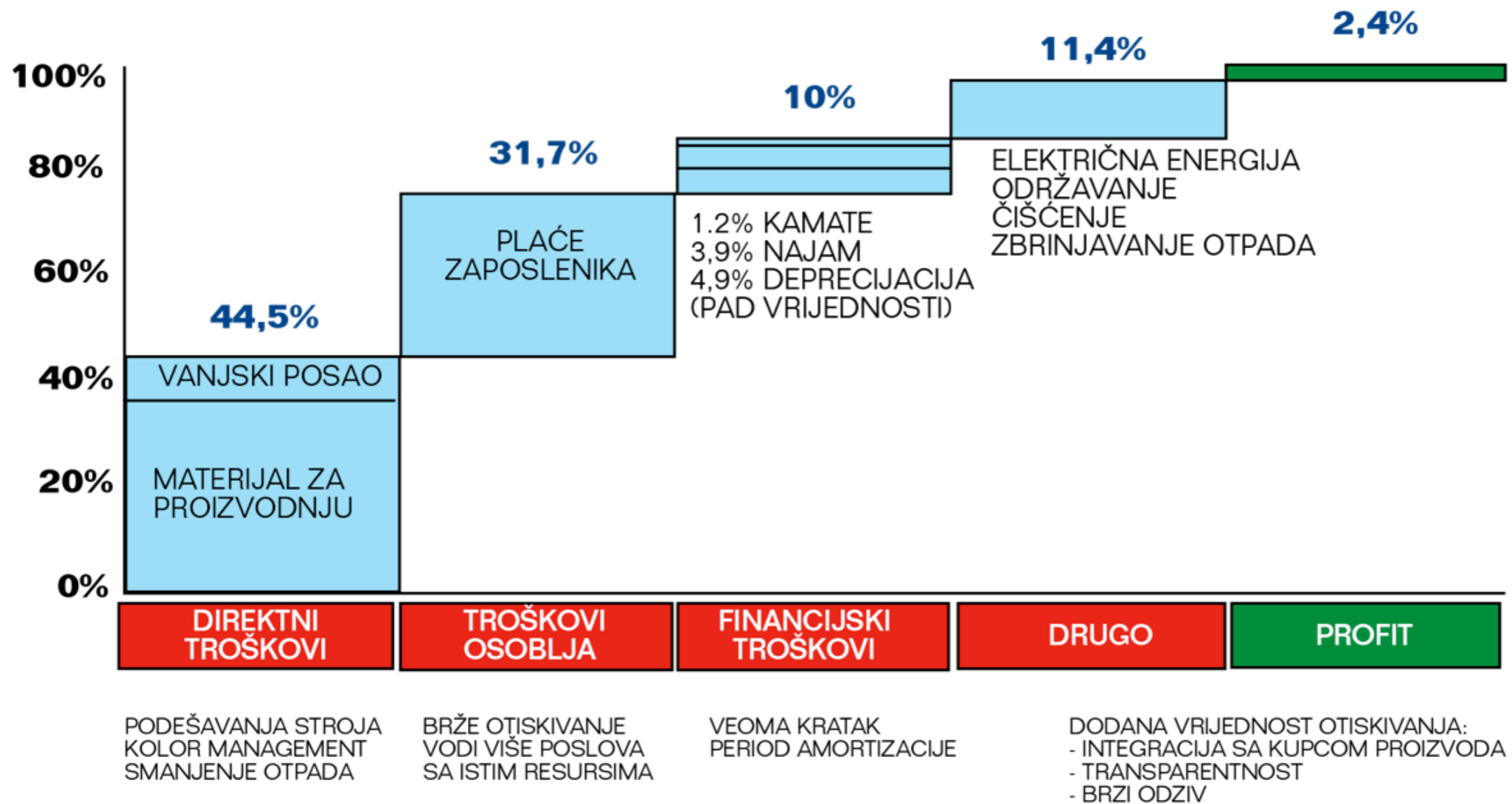
“danas svatko” može otisnuti četverbojan otisak. Kako da se razlikujem od sadašnje konkurencije?

Periferne jedinice u ofsetu

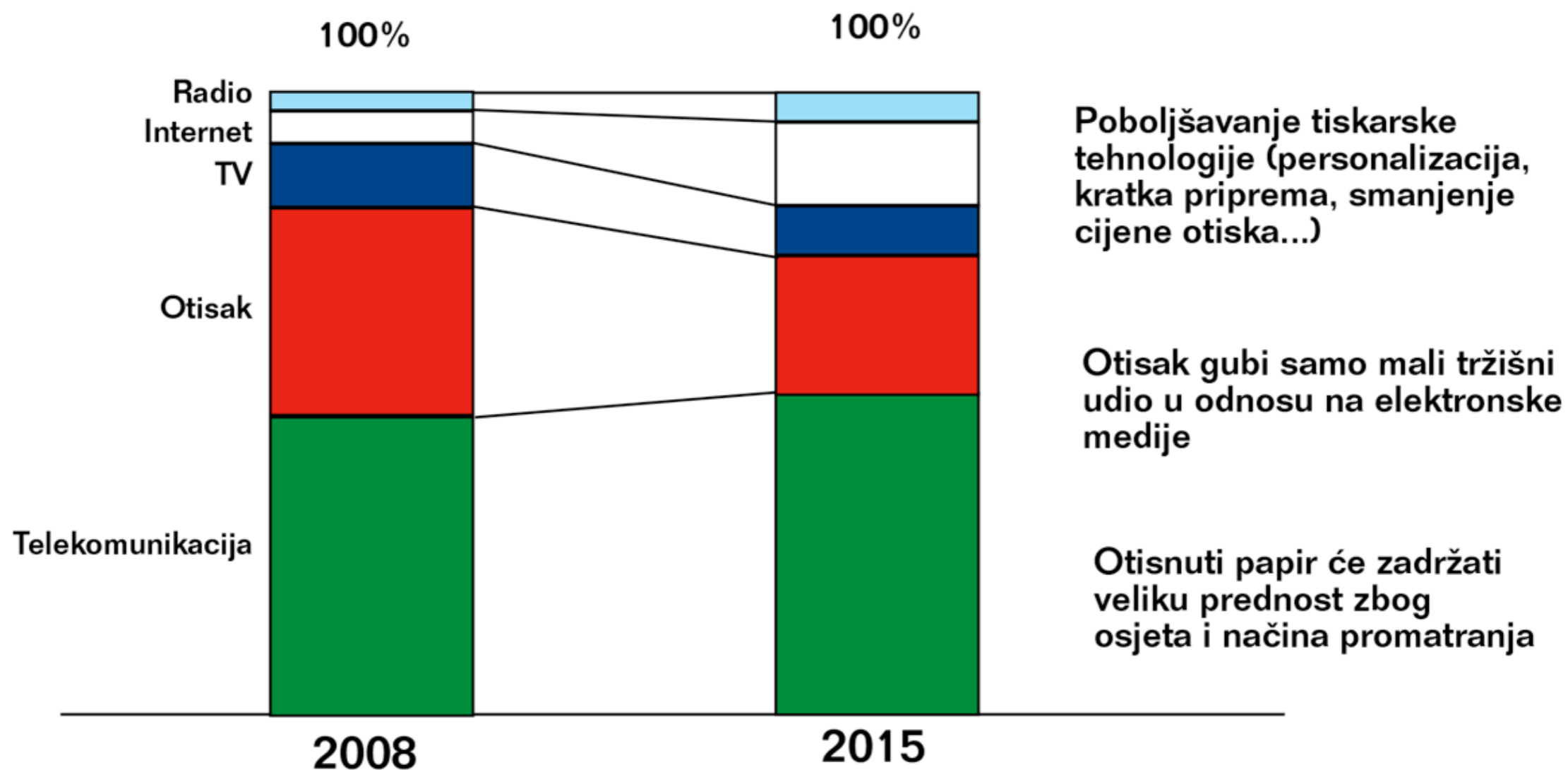

DVIJE OSNOVNE POLUGE ZA POVEĆAVANJE PRODUKTIVNOSTI

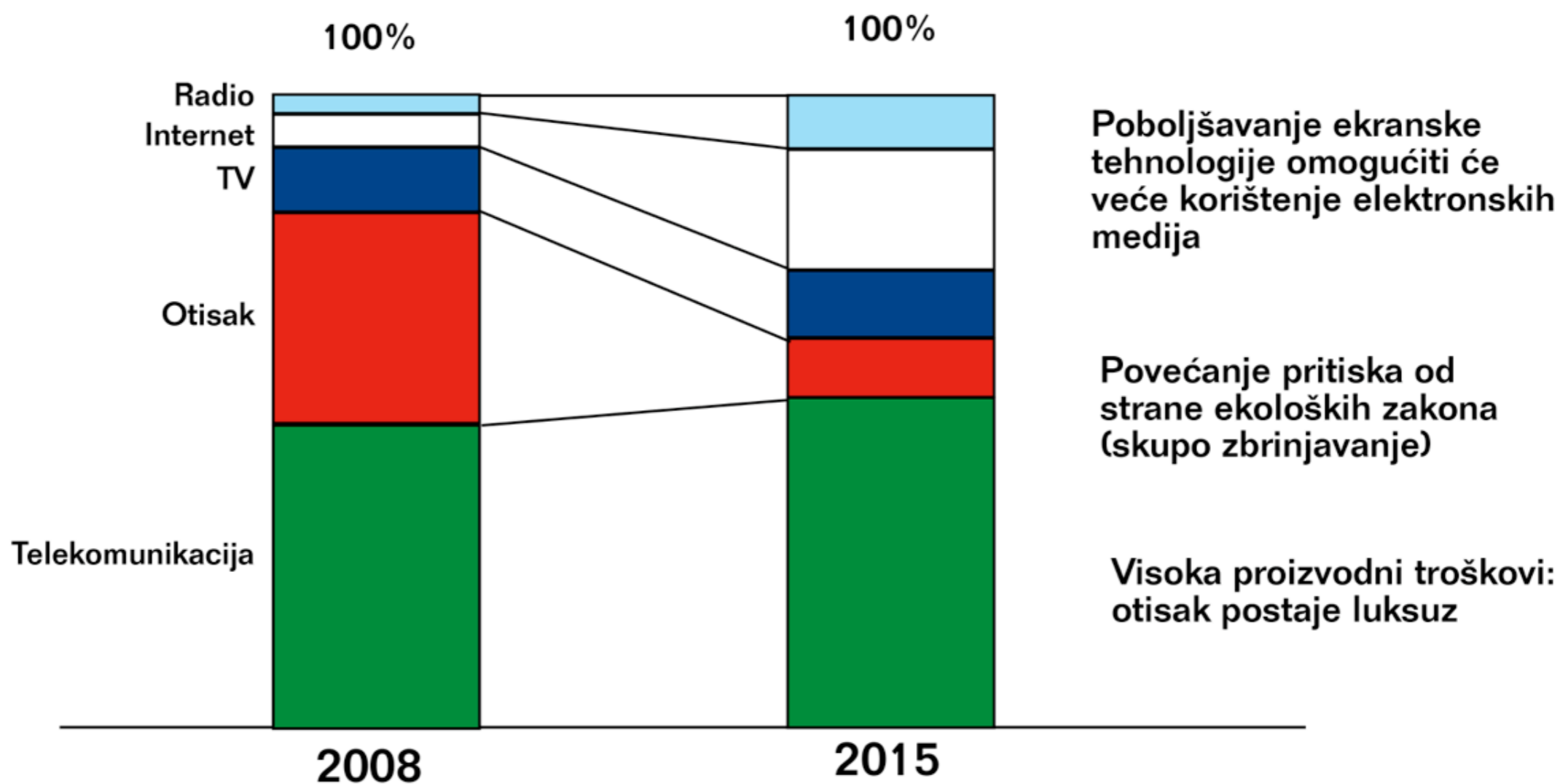
KAKO ĆE BITI USPJEŠNE TISKARE U PERIODU OD 10 DO 15 GODINA?

OPTIMISTIČNI SCENARIO: Otisak zadržava ključnu ulogu unutar ostalih medija

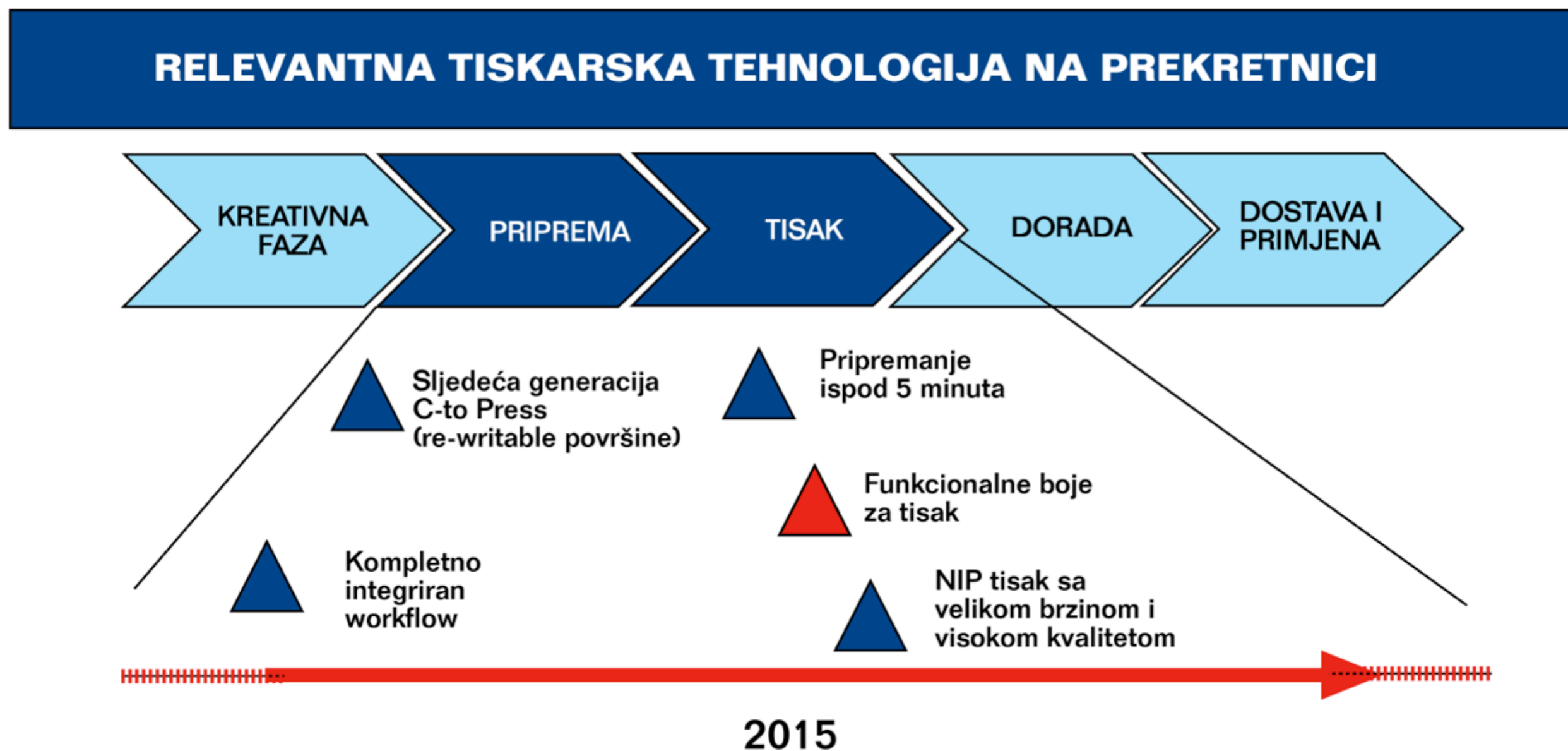

KAKO ĆE BITI USPJEŠNE TISKARE U PERIODU OD 10 DO 15 GODINA?

PESIMISTIČKI SCENARIO: Otisak dramatično gubi ključnu ulogu u odnosu na ostale medije

ŠTO OČEKIVATI U 2015. GODINI?

NEKE OD TIH INOVACIJA ĆE SNAŽNO UTJECATI NA TISAK

Wierless

- Prenosiva, sa novom display tehnologijom, lako rukovanje, lako rukovanje slično kao i papir
- Mobilna upotreba - novi medija za industriju oglašavanja

Intellig. Packaging Radio Frequency Identification (RFID)

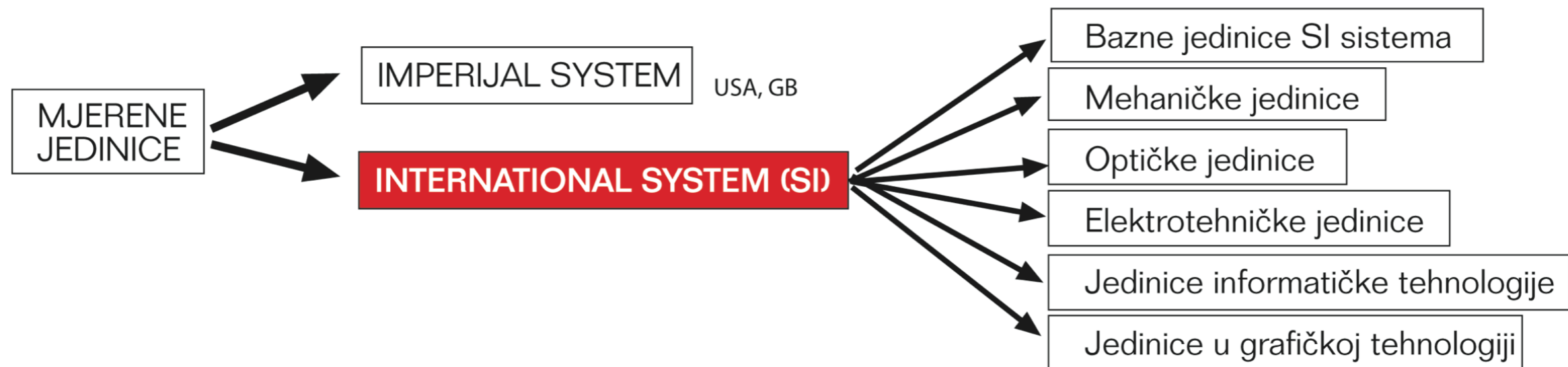
- Može zamjeniti Bar-Code unutar 5 - 10 godina
- Konvencionalan tisak (Ofset ili Flexo) imati će ključnu ulogu

MJERITELJSTVO

Uvod u mjeriteljstvo:

FIZIKALNE VELIČINE I NIHOVO PRERAČUNAVANJE

Bazne jedinice SI

VELIČINA	KRATICA	JEDINICA	NAZIV
Duljina	l	m	Metar
Masa	m	kg	Kilogram
Vrijeme	t	s	Sekunda
Intezitet svjetlosti	I	cd	Kandela
Električna struja	I	A	Amper
Količina tvari	n	mol	Mol
Temperatura	T	K	Kelvin

Temperatura 1 stupnja Celzijusa ($^{\circ}\text{C}$) = temperatura u Kelvinima (-273,2)

VELIČINA	KRATICA	JEDINICA	NAZIV
Brzina	v	m/s	Metar po sekundi
Ubrzanje	a	m/s ²	
Sila	F	N	Newton
Okretni moment	M	N · m	
Rad, Energija	W, A	J=N·m	Joule
Snaga	P	W=J/s	Watt
Pritisak	p	Pa=N/m ²	Pascal
Napetost (Stress)	σ	Pa=N/m ²	Pascal
Napor (Strain)	ε	%	Promil
Yangovi moduli (elast)	E	N/mm ²	
Gustoća	ρ	kg/m ³ , kg/dm ³	
Koeficjent trenja	μ	-	
Broj okretaja	n	s ⁻¹	Okreta u sec.
Frekvencija	f	Hz	Herz
Konstanta elast. opruge	c	N/m	
Viskozitet (dinamički)	η	Pa · s	Paskal po sec.
Viskozitet (kinematički)	ν	m ² /s	dinam viskoz./gustoća

(1 Pa · s odgovara 10 Poaza)

OPTIČKE JEDINICE SI SISTEMA

VELIČINA	KRATICA	JEDINICA	NAZIV
Svjetlosni tok	ϕ	$\text{lm}=\text{cd} \cdot \text{sr}$	Lumen, Candela · Steradian
Osvjetljenje	E	$\text{lx}=\text{lm}/\text{m}^2$	Lux
Svjetlosno izlaganje	H	$\text{lx} \cdot \text{s}$	
Gradacija	γ	-	Gamma
Valna duljina	λ	nm	Nanometar
Faktor reflektancije	β	-	
Transmisija	τ	-	
Apsorpcija	α	-	
Žarišna duljina	f	mm	
Indeks loma	n	-	

ELEKTROTEHNIČKE JEDINICE SI SISTEMA

VELIČINA	KRATICA	JEDINICA	NAZIV
Napon	U	V	Volt
Naboj	Q	C	Coulomb
Otpor	R	Ω	Ohm
Snaga elek. polja	E	V/m	Volti po metru
Snaga mag. polja	H	A/m	Amperi po metru
Polarizacija	P	C/m ²	Coulomb po metru kvad.

SI JEDINICE U INFORMATIČKOJ TEHNOLOGIJI

VELIČINA	KRATICA	JEDINICA	NAZIV
Jedinica za informaciju		bit	Bit (8bit=1byte)
Udio prijenosa u komunikac. kanalu	Bd	bit/s	Bitovi po sek. (Baud)

VELIČINA	KRATICA	JEDINICA	NAZIV
Adresibilnost (rezolucija)	-	dpi	Točaka po inču
Faktor razdvajanja boje	α	-	
Optička gustoća	D	-	
Polutonska vrijednost	φ	-	
Vrijednost pov. pokrivenosti	F	%	
Rezolucija	R	L/cm, cm^{-1} , dpi	Linija ili točaka po cm
Prostorna frekvencija	f_s	cm^{-1} , lpi	linija po centimetru
Rasterska fekvencija	f_s, L	cm^{-1} , lpi	Linija ili točaka po cm
Kontrast	K	-	Tiskarski kontrast
Svjetloća	L	-	
Ton	h	i	Kut tona
Kromatičnost	C	-	
Pozicija boje (CIE)	Y, x, y	-	
Pozicija boje (CIELab)	L^*, a^*, b^*	-	
Pozicija boje (CIELCH)	L^*, C^*, h^*	τ, τ, i	
Razlika obojenja	ΔE	-	
Temperatura boje	T	K	Kelvin
Površinska napetost	σ	N/m	
Tvrdoća vode	H	jd	Njemačka tvrdoća vode
pH vrijednost	pH	-	
Gramatura	m_A	g/m^2	grami po metru kvad.
Tvrdoća (elastomera)	HS	Shore (A ili D)	Shore A ili D
Napetost role	σ_B	N/cm	Sila po jedinici dužine

PRERAČUNAVANJE IZMEĐU SI SISTEMA IMPERIAL SISTEMA

VELIČINA	SI SISTEM	US SISTEM	NAZIV	US SISTEM	SI SISTEM
Dužina	1 mm	0,03937 in	inči (")	1 in	25,4 mm
	1m	3,28084 ft	stopa (')	1ft (1ft=12 in)	0,3048 m
	1km	0,62138 mile	milja	1 mile	1,60934 m
	1m	1,0936 yd	jard	1 yd	0,9144 m
	1µm	0,0394 mil	mil (1mil=1/1000 in)	1 mil	25,4 µm
Površina	1cm ²	0,15500 in ²	kvadratni inč	1 in ²	6,4516 cm ²
	1m ²	10,76391 ft ²	kvadrata stopa	1 ft ²	0,09290 m ²
Volumen	1cm ³	0,06102 in ³	kubični inč	1 in ³	16,38706 cm ³
	1m ³	35,31467 ft ³	kubična stopa	1 ft ³	0,02832 m ³
	1dm ³	0,21997 UK gal	UK galon	1 UK gal	4,5461 dm ³
	1dm ³ (=1 l)	0,26417 US gal	US galon (1US gal=231 in ³)	1 US gal	3,78541 dm ³
	1dm ³	61,0234 in ³	kubični inč	1 in ³	0,01639 dm ³
	1dm ³	1,7598 pint	pinta	1 pint	0,56826 dm ³
Ubrzanje	1m/s	3,28084 fps	fita po sekundi	1 fps	0,3048 m/s
	1m/min	3,28084 fpm	fita po minuti	1 fpm	0,3048 m/min
	1km/h	0,62138 mph	milje na sat	1 mph	1,6093 km/h

Preračunavanje iz stupnjeva Celzijusa (°C) u Faranhajte (°F):

$$^{\circ}\text{C} = (^{\circ}\text{F} - 32) / 1,8$$

$$^{\circ}\text{F} = 1,8 \times ^{\circ}\text{C} + 32$$

PREFIKSI SI SISTEMA (eksponenti na bazi 10)

FAKTOR	PREFIKS	SIMBOL
10^{12}	tera	T
10^9	giga	G
10^6	mega	M
10^3	kilo	k
10^2	hekto	h
10^1	deka	da
10^0	-	-
10^{-1}	deci	d
10^{-2}	centi	c
10^{-3}	mili	m
10^{-6}	mikro	μ
10^{-9}	nano	n
10^{-12}	piko	p
10^{-15}	femto	f